

Cuvântul Patriarhului Daniel la deschiderea Conferinței clericilor din Arhiepiscopia Bucureștilor

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a rostit luni un cuvânt la deschiderea Conferinței pastoral-misionare a clericilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, intitulat „Pastorația și îngrijirea bolnavilor este o împlinire a cuvântului Domnului și o prioritate misionară”.

Preafericirea Sa a reliefat principalele aspecte referitoare la pastorația celor aflați în suferință, în așa fel încât „să nu fie o simplă asistență socială a bolnavului, ci și o împreună-lucrare a membrilor Bisericii cu Dumnezeu spre deplina vindecare a celui în suferință”.

Cuvântul integral:

Pastorația și îngrijirea bolnavilor este o împlinire a cuvântului Domnului și o prioritate misionară
„Mergi și fă și tu asemenea!” (Luca 24, 37)

Hristos a înviat!

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2024 drept Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor. În fiecare an, ne concentrăm mai profund, din punct de vedere duhovnicesc, teologic și practic, pe una dintre temele prioritare pentru pastorația Bisericii, așa cum deja suntem obișnuiți. Dacă anul trecut ne-am dedicat preocupărilor cultural-sociale și misionare privind pastorația persoanelor vârstnice, este firesc ca și anul acesta să continuăm această lucrare, aprofundând tot mai mult, atât prin cuvinte, cât și prin fapte, pastorația și îngrijirea bolnavilor.

Deși boala este parte integrantă din experiența umană, omul nu se poate obișnui cu ea. Acest lucru nu se datorează doar faptului că uneori poate deveni extrem de dificilă și gravă, ci și pentru că omul este creat pentru viață, pentru o viață tot mai deplină, la Care Hristos Cel Înviat ne și cheamă: „Eu sunt Pâinea vieții; cel ce vine

la Mine nu va flămânzi și cel ce va crede în Mine nu va înseta niciodată” (Ioan 6, 35).

Hristos este Domnul vieții, Care ne eliberează de orice rău și suferință. Când omul se confruntă cu boala și suferința la nivel personal, cuvintele Domnului răsună și mai puternic în sufletul lui: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi. Căci trupul Meu este adevărată mâncare și sângele Meu, adevărată băutură” (Ioan 6, 54-55), mâncare și băutură spre nemurire sau, așa cum scrie Sfântul Ignatie al Antiohiei, „leacul nemuririi și doctorie pentru a nu muri, ci a trăi veșnic în Iisus Hristos”.

Hristos Însuși este medicament, Sfânta Euharistie fiind leac nu doar pentru tămăduirea sufletului și a trupului, ci și spre iertarea păcatelor și viața de veci (cf. Ioan 6, 54).

Vindecările pe care Domnul Hristos le înfăptuiește sunt semne ale iubirii Sale nesfârșite. Prin aceste vindecări, El arată că Împărăția lui Dumnezeu este aproape de oameni. Aceste vindecări sunt semne care ne ajută să înțelegem că adevărata și cea mai profundă boală a omului este absența comuniunii lui cu Dumnezeu, Izvorul iubirii. Numai comuniunea cu Dumnezeu ne poate oferi adevărata vindecare și viață autentică.

Prin urmare, învățătura lui Hristos și vindecările Sale sunt întotdeauna unite în cea mai profundă formă, alcătuind un singur mesaj de speranță și mântuire în cuvântul Său din Sfânta Scriptură. În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur scrie: „Dumnezeieștile cuvinte sunt vistierie a tot felul de leacuri”, pentru că Domnul Iisus Hristos este Doctorul sufletelor și al trupurilor. El este, în același timp, Doctor și medicament (medicus et medicamentus), așa cum spune Fericitul Augustin.

Slujirea sacerdotală a cuprins dintotdeauna și datoria clericilor de a se îngriji de cei bolnavi, ca o împlinire a poruncii Domnului Iisus Hristos, dată ucenicilor Săi trimiși la propovăduire: „Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați” (Matei 10, 8). Urmând exemplul Bunului Păstor, ca îndrumători ai comunităților încredințate lor, preoții trebuie să fie, așa cum sublinia Fericitul Augustin într-o epistolă, atenți cu multă bucurie la cei slabi, la cei simpli și la păcătoși, exprimând mila nesfârșită a lui Dumnezeu prin cuvinte mângâietoare și pline de speranță.

Același Părinte al Bisericii accentuează, comentând Psalmul 102, că: „Dumnezeu vindecă toate neputințele tale. Nu te teme, așadar; toate neputințele tale vor fi vindecate [...]. Trebuie doar să-l permiți să te vindece și să nu respingi mâinile

Sale”.

Slujitorii Bisericii au datoria de a se îngriji de sufletul oricărui credincios, cu atât mai mult cu cât acesta se află în suferință sau boală. Însă pastorația și îngrijirea bolnavilor în societatea contemporană se confruntă cu o serie de dificultăți, la care trebuie să găsim soluții adecvate și care trebuie să fie puse în lucrare în cadrul parohiilor.

Să nu uităm de acest adevăr fundamental al existenței noastre: am venit pe lume din iubirea părinților noștri, suntem creați pentru a iubi pe Dumnezeu și pe semenii și suntem chemați la iubire veșnică. Această dimensiune a ființei umane trebuie concretizată cu atât mai mult în perioadele de boală și fragilitate.

Pentru o pastorație și o îngrijire adecvată a bolnavilor, trebuie să avem în vedere o serie de priorități care ajută ca această lucrare a Bisericii să nu fie o simplă asistență socială a bolnavului, ci și o împreună-lucrare a membrilor Bisericii cu Dumnezeu spre deplina vindecare a celui în suferință:

1. Astfel, iubirea smerită și milostivă reprezintă prima terapie pe care trebuie să o punem în practică pentru a vindeca bolile societății în care trăim. Pentru vindecarea trupească și sufletească, trebuie alinate, mai întâi, rănilor singurătății și ale izolării în care adesea se află bolnavul. Practica indiferenței, a egoismului și a individualismului poate fi contracarată doar prin cultura compasiunii și a iubirii milostive sau generoase.
2. Așa cum Domnul Iisus Hristos nu a pus vreo povară asupra cuiva, ci a oferit iubirea Sa smerită și milostivă, adică propria Sa Persoană, la fel și preotul trebuie să ofere sprijin atât în plan duhovnicesc, rugându-se pentru cei bolnavi, cât și în plan intelectual și social, printr-o atenție sporită, spre o recuperare integrală a bolnavului, sufletească și trupească. Bolnavii nu au subrezită doar integritatea lor fizică, ci și dimensiunile relaționale, intelectuale, emoționale și spirituale. În acest sens, ei așteaptă, pe lângă terapii, și sprijin, atenție, grijă, adică iubirea unei comunități care suferă împreună cu ei, fără ca aceștia să solicite direct ajutorul, așa cum Sfântul Ioan Gură de Aur ne îndrumă: „O dovadă clară a bunătății nemăsurate a lui Hristos e că nu așteaptă rugămintea celor în suferință, ci, din iubire de oameni, o ia înaintea rugăminții lor”.
3. Domnul Iisus Hristos este principalul nostru model pentru îngrijirea bolnavilor. El dăruiește oamenilor prelungirea vieții pământești prin lucrările Sale minunate, ca semne ale Împărăției; ca Samarinean milostiv, a venit la omul aproape mort „și, văzându-l, I s-a făcut milă și, apropiindu-se, i-a legat rănilor, turnând pe ele untdelemn și vin” (Luca 10, 34), iar prin ascultare smerită până

la moarte Se jertfește pe Sine pe Cruce pentru a birui moartea prin Înviere (cf. Filipeni 2, 7).

4. Domnul Iisus Hristos, Maica Sa și Sfinții tămăduitori fără de arginți sunt adevărații vindecători ai bolnavilor, de multe ori inspirând lucrarea medicului, care tratează. Diversele vindecări realizate de sfinți în lume sunt recunoscute ca fiind manifestările unui har special, pe care îl primesc în dar de la Dumnezeu și îl împărtășesc mai departe, tot ca dar.
5. Experiența suferinței, în care, uneori, bolnavul cade pradă descurajării și disperării, poate fi transformată, printr-o atentă îndrumare spirituală, într-un timp de cercetare de sine, un timp al pocăinței și al întoarcerii către Dumnezeu, înțelegând că Hristos Domnul a venit să vindece pe cei cu inima zdrobită (Isaia 61, 1).
6. Prin lucrarea Duhului Sfânt în lume, în special prin Sfintele Taine, slujitorii Bisericii continuă misiunea la care au fost trimiși de Hristos, vindecând și alinând suferința nenumăraților bolnavi, prin numeroasele activități de îngrijire a sănătății pe care comunitățile creștine le pun în practică cu dragoste și arată astfel adevăratul chip al lui Dumnezeu, iubirea Sa.
7. Responsabilitatea primordială a preotului, în acest sens, este de a cultiva în cadrul comunității duhul evanghelic de slujire față de cei suferinzi și de a se preocupa de sănătatea sufletească și trupească a credincioșilor.
8. Problemele legate de suferință și sănătate, viață și moarte trebuie aprofundate în catehezele parohiale. Este esențial ca preotul să-i ajute pe credincioși să mediteze la aceste teme majore și să înțeleagă că boala nu este totdeauna urmarea păcatelor, ci este uneori îngăduită spre înțelepțire și spre încercarea omului drept: „Ea vine – spune Sfântul Ioan Gură de Aur – și pentru dobândirea deschiderii către înțelegere, după cum Dumnezeu i-a spus lui Iov: «Crezi că am rânduit acestea asupra ta din alt motiv decât acela ca tu să te arăți drept?» (Iov 40, 8)”.
9. Membrii familiilor credincioșilor pot identifica nevoile imediate ale celor dragi, aflați în suferință și boală, și pot susține aceste nevoi, sprijinind lucrarea preotului.
10. Îngrijirea pacientului beneficiază foarte mult de prezența unor legături adecvate între preotul de caritate din spital, familia bolnavului și comunitatea parohială. Voluntariatul aduce o contribuție semnificativă la îngrijirea suferindului și trebuie promovat, sprijinit și cultivat.

În concluzie, amintind că sănătatea este un dar de la Dumnezeu și că acest dar trebuie păzit, îngrijit și sfințit, iar dacă l-am pierdut, trebuie să-l căutăm cu multă credință și speranță, ne rugăm lui Dumnezeu, Maicii Domnului și Sfinților tămăduitori fără de arginți să ne vindece sufletul de păcate și trupul de boli, spre

slava Preasfintei Treimi și a noastră mântuire. Binecuvântăm deschiderea lucrărilor Conferinței pastoral-misionare de primăvară a clericilor din Arhiepiscopia Bucureștilor, rugându-ne Preasfintei Treimi să reverse darurile Sale cele bogate asupra tuturor slujitorilor sfintelor altare, întărindu-i în misiunea lor.

† Daniel

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

basilica.ro